

Hosea

LEERHUIS OLTERTERPERKRING, BEETSTERZWAAG

15 FEBRUARI 2016

Introductie

Historische achtergrond

Hosea 1:1: Dit zijn de woorden die de HEER richtte tot Hosea, de zoon van Beëri, toen Uzzia, Jotam, Achaz en Hizkia in Juda regeerden, en Jerobeam, de zoon van Joas, koning was in Israël (NBV).

Politiek

Blijkens Hosea 1:1 trad Hosea op tijdens de regering van de volgende Judese koningen:

Uzzia, Jotam, Achaz en Hizkia.

De profeet Hosea heeft vooral voor het noordelijke rijk Israël, de tien stammen, geprofeet. Toch wordt van dat noordelijke rijk in 1:1 maar één koning genoemd, namelijk Jerobeam. Bedoeld is Jerobeam II, de achterkleinzoon van Jehu, die het koningshuis van Achab en de Baäldienst in Israël uitgeroeid had (vgl. 2 Koningen 9 en 10).

Na Jerobeam II hebben nog de volgende koningen kortere of langere tijd over Israël (de 10 stammen) geregeerd:

Zekarja, Sallum, Menachem, Pekachja, Pekach en Hosea (de zoon van Ela)

Gezien de in 1:1 genoemde Judese koningen moet de profeet Hosea ook deze koningen hebben meegemaakt.

Een en ander betekent dat het optreden van Hosea tussen 750 en 720 vóór Christus geda-teerd moet worden. Aan het begin van die periode kende Israël een zekere stabiliteit en welvaart, maar korte tijd daarna ging het bergafwaarts.

De volgende profeten waren min of meer tijdgenoten van Hosea:

- Amos, afkomstig uit Juda, trad enige tijd vóór Hosea net als hij op in het noorden;
- Jesaja en Micha traden iets later op, maar in het zuiden, in Juda.

In de tijd van Hosea was Assyrië (Assur) sterk in opkomst als dominante wereldmacht. De ook in de Bijbel genoemde Assyrische koningen uit die tijd zijn:

Tiglatpileser III (oftewel Pul): 754-727 vóór Chr.

Salmanassar V: 727-722 vóór Chr.

Sargon II: 722-705 vóór Chr.

Binnen Israël was groot verschil van mening over de politiek die ten opzichte van Assyrië gevoerd moest worden. Voorstanders van nauwe samenwerking stonden tegenover groepen die hun heil zochten in anti-Assyrische coalities met buurvolken (bijv. Egypte; vgl. Hosea 5:13; 7:11; 8:9; 10:6; 12:2; 14:4). Hoogstwaarschijnlijk was dit verschil van mening een van de oorzaken achter de verschillende bloedige staatsgrepen die in die tijd plaatsvonden: de enige noordelijke koningen die vredig stierven en door hun zoon opgevolgd werden, zijn Jerobeam II en Menachem. Op die staatsgrepen wordt gezinspeeld in Hosea 7:7; 8:4 en 13:10-11; zie verder 2 Koningen 14:23 - 15:31 en 17:1-6.

In 732 vóór Christus veroverde Tiglatpileser Damascus. In die tijd veroverde hij ook een groot deel van Israël en voerde de bevolking in ballingschap (zie 2 Kon. 15:29).

De laatste koning van Israël, Hosea de zoon van Ela, onderwierp zich aanvankelijk aan Assyrië, maar kwam later in opstand. Salmanassar V trok tegen hem op en hij – of zijn opvolger Sargon II – veroverde Samaria in 722 of 720 vóór Christus. Daarmee kwam er definitief een einde aan het noordelijke rijk. Niet duidelijk is of de profeet Hosea zelf de ondergang van Samaria nog meegemaakt heeft.

Godsdienstig

Beschuldiging van verering van afgoden, m.n. Baäl

Hosea 2:18-19:

En het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE, dat gij Mij noemen zult: Mijn Man; en Mij niet meer noemen zult: Mijn Baäl!

En Ik zal de namen der Baäls van haar mond wegdoen; zij zullen niet meer bij hun namen gedacht worden (SV).

Mogelijk ging het om verering van JHWH op de manier van de Baälverering van de Kanaänieten

regen, vruchtbaarheid; kostbare offers (5:6; 6:6; 10:1)

wisselend coalities in de buitenlandse politiek

onrecht, bedrog en gewelddadigheid in de maatschappij (4:3; 6:8-9; 12:8-9)

Voor Hosea: overspel

Indeling van het boek

1 – 3	profetieën gerelateerd aan het huwelijk van Hosea
4 – 11	eerste cyclus van profetieën, afgesloten met enkele heilswaarden
12:1 – 14:9	tweede cyclus van profetieën, afgesloten met heilswaarden
14:10	naschrift

Hosea 3

Werkvertaling

1 JHWH zei (nogmaals) tegen mij: 'ga (nogmaals) een vrouw liefhebben, die zich de liefde van een ander (een minnaar) laat welgevallen en echtbreuk pleegt, net zoals JHWH de Israëlieten lief heeft, hoewel zij zich tot andere goden wenden en liefhebbers van druivenkoeken zijn.

2 Daarop kocht ik haar (voor mijzelf) voor vijftien sikkels zilver, een *chomer* (gerst) en een *letek* gerst.

3 En ik zei tegen haar: 'vele dagen zul je op mij blijven zitten wachten; je mag beslist geen ontucht bedrijven en geen man toebehoren en evenzo ik naar jou toe'.

4 Want vele dagen zullen de Israëlieten blijven zitten zonder koning, zonder vorst, zonder offer, zonder massebe (opgerichte steen) en zonder efod en terafim.

5 Daarna zullen de Israëlieten terugkeren en JHWH hun God zoeken (of: zullen ... weer ... zoeken) en David hun koning en bevend komen tot JHWH en zijn heil, aan het einde van de dagen.

Theologische hoofdlijnen

Liefde en huwelijk als metafoor voor Gods relatie met Israël

≠ volkomen gelijkheid

liefde is meer/anders dan spontaan gevoel

Het antwoord waarnaar God verlangde

trouw, exclusieve liefde

God erkennen

vgl. Hosea 2:22b (SV): "en gij zult den HEERE kennen"

Hosea 4:1 (SV): "Hoort des HEEREN woord, gij kinderen Israels! want de HEERE heeft een twist met de inwoners des lands, omdat er geen trouw, en geen weldadigheid, en geen kennis van God in het land is"

Concreet:

geen afgoden dienen, leven in afhankelijkheid van Hem

chesed beoefenen; vgl. Hosea 6:6 (NBV): “Want liefde wil ik, geen offers; met God vertrouwd zijn is meer waard dan enig offer”

jegens God en de naaste

Achter Gods felheid zit zijn hartstochtelijke liefde

Ongelijkheid van God en mens

Erkenning van ontrouw en schuld

vgl. Hosea 14:10

Gods liefde overwint

Hosea 1:9 – 2:3 (1:9-12):

1:9 Toen zei de HEER: ‘Noem hem Lo-Ammi, want jullie zijn mijn volk niet meer en ik zal er voor jullie niet meer zijn.’

2:1 Maar eens zullen de kinderen van Israël talrijk zijn als zandkorrels aan de zee, die niet te meten en niet te tellen zijn. En waar tegen hen gezegd is: ‘Jullie zijn mijn volk niet meer,’ zullen ze weer kinderen van de levende God worden genoemd.

2:2 Dan zullen de kinderen van Juda en de kinderen van Israël weer bijeenkomen en één leider aanstellen. Op de dag dat God zelf zal zaaien, op de grote dag van Jizreël, zullen ze uit de aarde opschieten.

2:3 Dan noemen jullie je broeders weer Ammi en je zusters weer Ruchama. (NBV)

Hosea 2:15-17 (2:12-14) en 21-22 (18-19):

15 Ik zal haar straffen voor de feesten die ze aan de Baäls wijdde en waarop ze hun offers bracht; uitgedost met ringen en halssieraden liep ze achter haar minnaars aan. Maar mij vergat ze – spreekt de HEER.

16 Daarom zal ik haar meelokken naar de woestijn en dan tot haar hart spreken.

17 Daar zal ik haar wijngaarden aan haar teruggeven, het Achordal maak ik tot een poort van hoop. En zij zal mijn liefde beantwoorden als in de tijd van haar jeugd, als op de dag dat ze wegtrok uit Egypte. (NBV)

21 Ik zal u Mij tot bruid werven voor eeuwig: Ik zal u Mij tot bruid werven door gerechtigheid en recht, door goedertierenheid en ontferming;

22 Ik zal u Mij tot bruid werven door trouw; en gij zult de HERE kennen. (NBG-1951)

Hosea 11:8-9:

8 Ach Efraïm, hoe zou ik je ooit kunnen prijsgeven? Hoe zou ik je kunnen uitleveren, Israël? Zou ik je prijsgeven als Adma, je laten ondergaan als Seboïm? Mijn hart wordt verscheurd, door barmhartigheid word ik bewogen.

9 Ik zal mijn toorn laten varen en Efraïm niet opnieuw te gronde richten. Want God ben ik, en geen mens, ik ben in jullie midden, ik ben heilig, ik zal niet meer in woede ontsteken. (NBV)

Hosea 14:(5-)9: ... Dan zegt Efraïm: ‘Wat heb ik nog met afgoden te maken? Ik wil zijn liefde beantwoorden, mijn oog op hem richten. Dan ben ik als een cipres, altijd groen; het zijn uw vruchten die ik draag.’ (NBV)